

1. uzdevums

Izmantojot programmu *Transcriber*, atšifrējiet/transkribējiet skaņu failā *piemērs0.wav* atrodamo tekstu! Norādiet runātāju maiņu, teikuma/frāzes robežas, fona trokšņus u.tml.

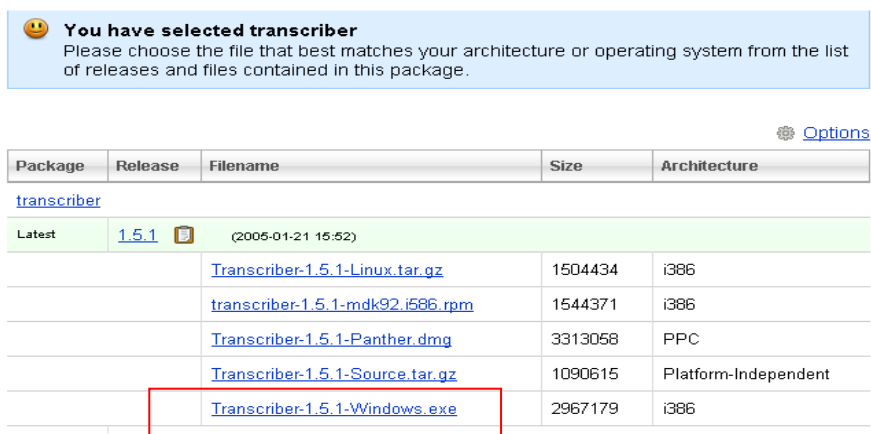
Norādījumi

1. Programmas *Transcriber* instalēšana

Programmu *Transcriber* var lejupielādēt no tīmekļa vietnes

http://sourceforge.net/project/showfiles.php?group_id=40021&package_id=51790

(sk. 1. att.)

You have selected transcriber
Please choose the file that best matches your architecture or operating system from the list of releases and files contained in this package.

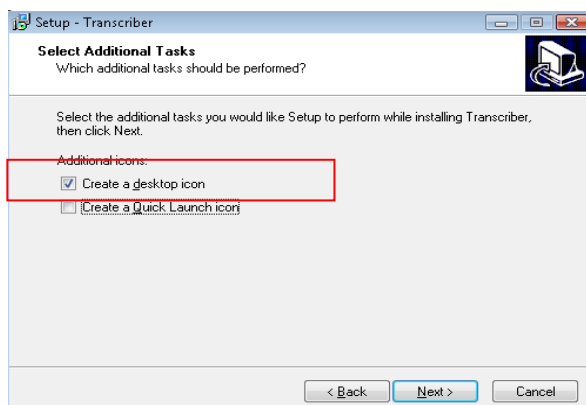
[Options](#)

Package	Release	Filename	Size	Architecture
transcriber				
Latest	1.5.1	(2005-01-21 15:52)		
		Transcriber-1.5.1-Linux.tar.gz	1504434	i386
		transcriber-1.5.1-mdk92.i586.rpm	1544371	i386
		Transcriber-1.5.1-Panther.dmg	3313058	PPC
		Transcriber-1.5.1-Source.tar.gz	1090615	Platform-Independent
		Transcriber-1.5.1-Windows.exe	2967179	i386

1. att.

Lai lejupielādētu programmu, jāuzklikšķina uz uzraksta *Transcriber-1.5.1-Windows.exe* un jāizvēlas izvēlne *run*. Tiks sākta programmas lejuplādēšana. Lai būtu vieglāk atrast un atvērt programmu, jāizvēlas iespēja [Create a desktop icon] (sk. 2. att.). Pēc programmas instalēšanas uz darbvirsmas (*desktop*) jūs atradīsiet ikonu

 Kad instalācija tiks pabeigta, programma tiks automātiski atvērta.

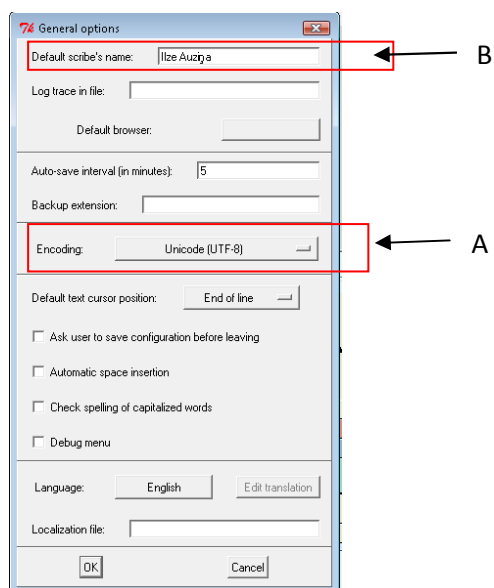
2. att.

2. Programmas iestatījumu maiņa

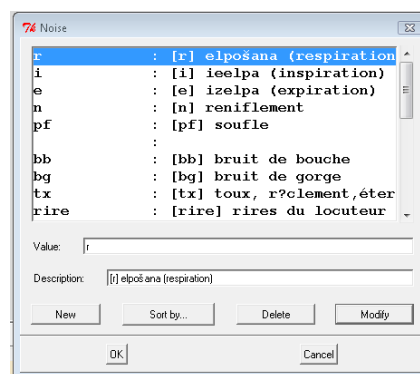
Lai pielāgotu programmu savām vajadzībām, var mainīt iestatījumus:

- 1) [Options]\[General] jānomaina kodējums (*Encoding*), izvēloties *Unicode (UTF-8)* (sk. 3. att. A); var ierakstīt arī transkribētāja vārdu (sk. 3. att. B);
- 2) [Options]\[Events]\[Edit_noise_list...] var definēt un mainīt (latviskot) t. s. paužu aizpildītājus, piem., ieelpas, izelpas, smieklus (sk. 4. att.) u. c.

Mainītos iestatījums jāsavstāpina, lai nākamreiz izmantojot programmu, nebūtu viss jādarā vēlreiz. To var izdarīt, ejot uz izvēlni [Options]\[Save_configuration_as...] un saglabājot iestatījumus savā direktoriijā. Atsākot strādāt ar programmu, iepriekš saglabātie iestatījumi ir jāatver: [Options]\[Load_configuration_file...]

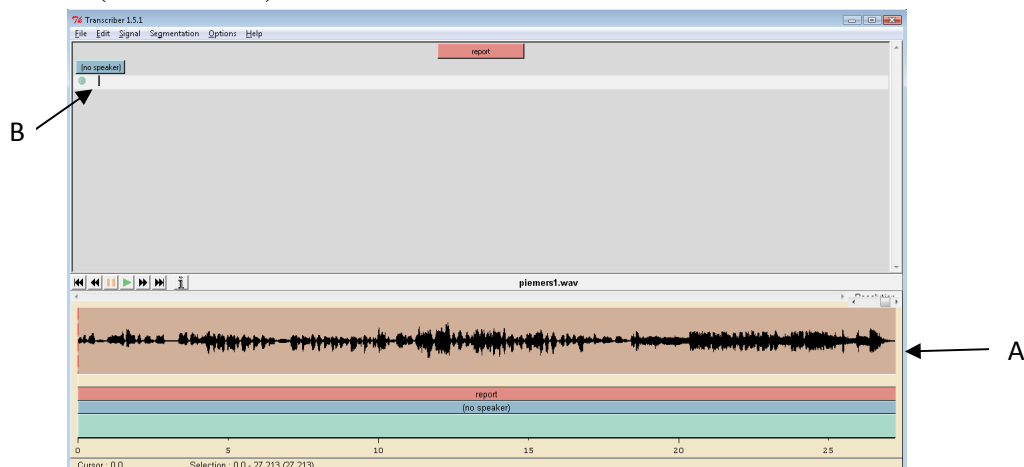
3. att.

4. att.

3. Skaņu faila atvēršana

Programmā *Transcriber* jāatver skaņu fails *piemers1.wav*. Lai to izdarītu, jānodas uz izvēlni [File]\[Open_audio_file]\...\[piemers0.wav] Failu var atvērt, izmantojot īsceļu *Ctrl-a*. Ja viss būs izdarīts pareizi, programmas saskarnes apakšējā daļā ieraudzīsiet skaņu vilni (oscilogrammu) (sk. 5. att. A) un mirgojošu kursoru, kur var sākt rakstīt tekstu (sk. 5. att. B).

5. att.

4. Skaņu faila segmentēšana

Segmentēšana

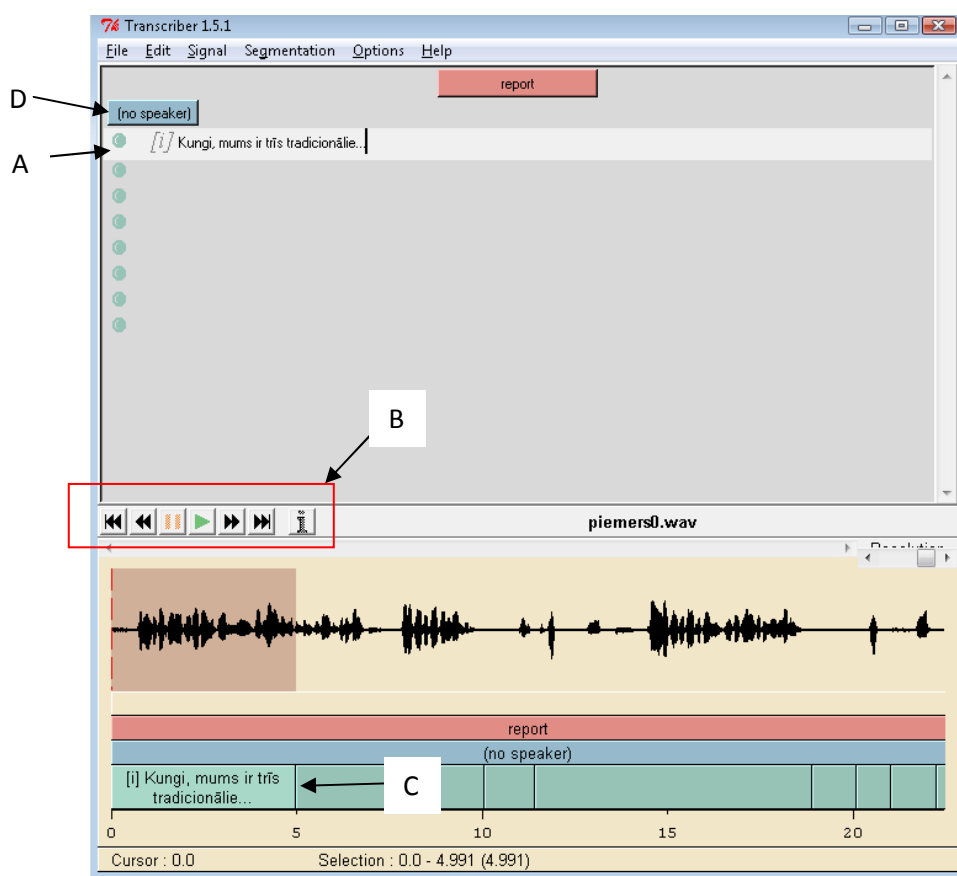
Klausoties ierakstu, ikreiz, kad 1) runā ir pauze, 2) mainās runātāji, 3) paralēli runā vairāki cilvēki u.tml., nospiediet ievadtaustiņu. Teksts tiks sadalīts segmentos (katrs segments ir savā rindiņā), un katra segmenta rindas sākumā būs zaļš aplītis (sk. 6. att. A).

Atskaņot ierakstu un pārtraukt tā klausīšanos var, izmantojot saskarnes kreisajā apakšējā stūrī redzamo komandrindu (sk. 6. att. B). Noklausīties jūs interesējošu segmentu var, ar peles kreiso taustiņu ieklikšķinot transkripcijas rindā un aktivizējot segmentu, tad nospiežot pogu *atskaņot* (zaļa bultiņa komandrindā). Aktivizētā segmenta (arī tajā brīdī skanošā segmenta) rinda ir gaišākā krāsā.

Skaņas segmentā dzirdamo tekstu jāraksta pie zaļā aplīša (sk. 6. att. A). Ierakstītais teksts automātiski parādīsies arī transkripcijas rindā (sk. 6. att. C).

Mainīt segmenta robežas var, turot nospiestu taustiņu *Ctrl* un ar peles kreiso taustiņu noklikšķinot uz segmenta robežas transkripcijas rindā (sk. 6. att. C) un pārbīdot to.

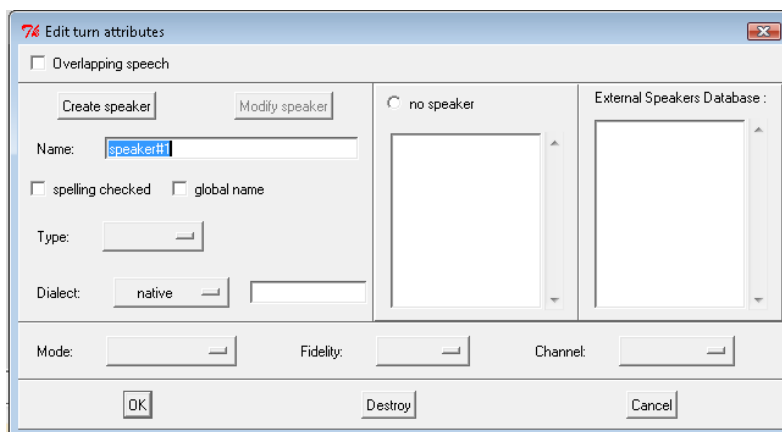
Ja jāizveido papildu segments, kursori jānovieto vajadzīgajā skaņu viļņa vietā un jānospiež ievadtaustiņš. Lai dzēstu dalījuma vietu, jāiet uz izvēlni [Segmentation]\[Delete_breakpoint].

6. att.

5. Runātāja definēšana

Programmas saskarnē jāuzklikšķina uz runātāju raksturojošā taustiņa (sk. 6. att. D), logā, kas parādās, jāizvēlas [Create_speaker] un zemāk esošos logos jāieraksta runātāja vārds vai identifikācijas kods ([Name]), dzimums ([Type]), runas veids — spontāna vai plānota runa ([Mode]) u. tml. (sk. 7. att.).

7. att.

Lai definētu katru nākamo runātāju, kursori jānovieto segmenta sākumā un jāizvēlas [Segmentation]\[create_turn], tad izvēlnes logā jāizvēlas kādu no jau definētajiem runātājiem vai arī jādefinē jauns [Create_speaker].

Ja vienlaikus runā vairāki cilvēki, jāizvēlas [Overlapping speech] un jāieraksta dialogā iesaistīto cilvēku vārdi. Ja segmentā neviens nerunā, jāizvēlas [no_speaker] (sk. 7. att.)

6. Fona trokšņi un paužu aizpildītāji

Ja runātājiem fonā skan mūzika vai ir dzirdami kādi trokšņi, tos var marķēt, izmantojot izvēlni [Segmentation]\[insert_background] — izvēloties kādu piedāvātajām pazīmēm: [music] — mūzika, [shh] — šņākoņa, [speech] — neskaidra runa, [other] — cits troksnis.

Ja fona troksnis ir īslaicīgs vai tiek izmantoti t.s. *pauzes aizpildītāji*, to var marķēt, izmantojot izvēlni [Edit]\[Insert_event..] un izvēloties kādu no pazīmēm, piemēram, lai norādītu ieelpu vai izelpu, jāizraugās [Edit]\[Insert_event...]\[Isolated_noise].

7. Datu saglabāšana un eksportēšana

Lai pirmoreiz saglabātu transkripciju, jāiet uz izvēlni [File]\[Save as..] un jāizvēlas vieta, kur transkripciju saglabāt, piemēram, [Desktop]\[piemeri_seminaram]. Piedāvātie transkripcijas faila formāti *.trs, *.xml.

Transkripcijas failu iespējams saglabāt arī citos formātos (.typ, .stm, .html, .txt). To iespējams izdarīt, izraugoties izvēlni [File]\[Export]